

מפאנונים

לגלות טמונות ולפאר צפונות מפארום של גדולי ומאורי הדורות

הג הסוכות • המשה עשר לחודש השביעי תשפ"ד לפ"ק • גליון שלוש מאות שמונים ושתיים • שנה ח

בסוכות גם עם לישון מקיימים מצוה

ידי מלכו האהוב, ואת דבריו שמר ועשה ביתר שאת וביתר עוז.
לאחר תקופה כשנקרא אל המלך פרידריך בשביל להתדויר אל הצבא הצרפתי, המליצו לו אנשי הצבא שעקבו אחרי התערות באוכלוסייה הצרפתית, שמוטב אם לא ישלחו אותו, שכן התלהבותו לקיים את ציווי המלך להתערות בחברה הצרפתית – מעוררת מעט תמיהה, וכמרגל יכול דבר זה להחשיד לא מעט אנשים, וצריך להזהר על כך.

המלך פרידריך נעצב שוב אל ליבו, אך מאידך גיסא רחב ליבו, הסיבה שהפעם זה לא הצליח הוא מפני מסירותו הנלהבת למלכו, אות וסימן הוא שיש לו עדיין אנשים המסורים לו. אך מכל מקום צריך לראות לשלוח מרגל שיצליח לחדור אל תוך מחנה האויב.

הפעם נבחר 'קרל', קרל היה מסור למלך לא פחות מאריך – פרנוסאה, אך הוא לא הראה זאת כלפי חוץ, לא את כולם הוא שיתף בדעותיו וברעיונותיו, ועל כן חשבו הם כי יוצלח הוא למשימה, ועל כן נקרא הוא אל המלך, שם הוחלף שמו לצורך הענין ל'ז'אן'. ויצו עליו המלך לאמור: זכור כי הנך עבדי והנני מלכך, וזכור נא כי הנך חייל בצבא הגרמני החשוב, ואל יעלה בלבך שום מחשבה להפוך לצרפתי. ובכדי שכולם יחשבו שאתה צרפתי, ורק אתה תדע שהנך גרמני, על כן אל תרבה להתרועע בין אנשים, ובכל יום שאתה עולה על מיטתך לישון – הזכר לעצמך את שמך המקורי 'קרל', וגם שהמלך פרידריך שלח אותך, ובכך נקוה שתוכשר סוף סוף למשימה.

קרל – ז'אן נשלח אל מדינת צרפת, אבל עד מהרה קיבל המלך ד"שים חמים, שיש לו עבר מסור בצרפת, אבל כולם מיד שמים לב שהוא אינו צרפתי, כי בכל פעם שקוראים לו בשמו הצרפתי – הוא אכן נענה לשם הזה, אך מרגישים איזשהו רעד בקולו, מבינים שיש כאן משהו שמתחבא, ועל כן גם הוא לא יכושר למשימה – להישלח אל תוך מחנה האויב.

'הזדמנות אחרונה' חשב המלך בליבו, אם הפעם לא יעלה בידנו לשלוח מרגל אל תוך המחנה הצרפתי, שוב כבר לא אנסה', הפעם ניסו כולם למצוא את האיש המוכשר לכך, מחד שלא יערוק למחנה הצרפתי, שאז יפסידו אותו לגמרי.

הסתובב, כיון שאימץ אל תוכו את השם הצרפתי. וככל שחלפו הימים, הוא אימץ אליו גם את המנטליות הצרפתית, עד שהיה קשה להבחין הבדל בינו לבין צרפתי מבטן ומלידה. אך דא עקא, ככל שהתאקלם בצרפת, שכח הוא את מדינת מולדתו ואת המלך פרידריך, וכשנקרא שוב אל המלך בכדי להתערות במחנה הצרפתי, סירב להופיע, הוא כבר נעשה צרפתי בכל מהותו. וכשכך, אין צרפתי הולך לרגל בשביל הצבא הגרמני.

הצטער המלך בגינו צער רב, חשב הוא את מרק לנאמן יותר גדול עבורו, לא עלה בדעתו שיכול הוא לערוק הוא אל מחנה האויב, להפוך לצרפתי. אך מה לעשות לא תמיד נמצאים בצד של המנצחים, חייבים להמשיך את החיים, צריך לשלוח אדם אחר בשביל שירגל עבור צבא גרמניה.

עתה נבחר למשימה 'אריך', אריך הלז היה פטריוט נפלא עבור המלך, ולא היה סיכוי שהוא יהפוך את עורו להיות צרפתי, ועל כן הפעם לא לקחו סיכון – בחרו את החייל המסור ביותר למלך בשביל המטרה נעלית זו, כבר בזכו זמן רב בשביל להכשיר את המרגל הקודם שנגמר בכשלונו.

אריך נקרא מיד אל המלך, ויצו לאמור 'לא יקרא עוד שמך 'אריך' כי אם 'פרנוסאה' יקרא שמך', ועוד ציווהו ככל אשר ציווה את הראשון, ויהי ככלות המלך לצוותו קרא אליו המלך ואמר לו 'ראה נא אריך! זכור כי הנך חייל בצבא גרמניה, אל תשכח זאת שום יום, גם כשתערה בצרפת ותיראה כצרפתי, זכור! הנך לוחם בצבא המהולל של המלך פרידריך, ואל תדמה בנפשך להפוך לצרפתי'.

אריך – פרנוסאה שהיה נלהב לקיים את דבר המלך, יצא עד מהרה לקיים את דברו, היגר לצרפת והחל להתערות שם בחברה הצרפתית. ומכיון שהיה כל כך מסור למלך פרידריך, ואת דברו שמר, על כן דאג מיד לפרסם לכולם שקוראים לו 'פרנוסאה', אף שבעיר אליה היגר לא הכירו אותו בשמו הקודם, אך מחביבות ציווי המלך דאג לפרסם לכולם את שמו. כמו כן, בכל דבר וענין שפעל, דאג לפרסם לכולם את דבר היותו צרפתי מבטן ומלידה, שהרי כן נצטווה על

שנים רבות נלחמו מדינות צרפת וגרמניה זו בזו. נפוליאון מלך צרפת ופרידריך מלך גרמניה היו יריבים מושבעים, ונלחמו ביניהם בכל עוז, כשבכל פעם מדינה אחת מנסה לגבור על יריבתה באמצעות תכסיסי מלחמה שונים, פעם היה זה מארב שעשו, ופעם התקפת פתע שערכו.

ומכיון שכן היה נצרך מאוד לשני הצבאות מרגלים בשטח האויב, וככל שהמרגל מושתל בדרגות הבכירות בצבא האויב – הרי זה משובח. לשם כך נצרכת עבודה רבה וממושכת, ללבוש זהות חדשה, להיטמע בקרב אוכלוסייה של מדינת האויב, להגיע לדרגות בכירות בצבא או במלכות, וזאת תוך כדי סיכון עצמי גבוה מאוד, שכן גזר דין מוות על מרגל ללא דין ומשפט הוא מן היודעים ביותר. ושכך, אין כל אחד מוכשר לכך, ורבים גם המה הנופלים באחד מן השלבים הרבים עד שמגיעים לשלב בו ניתן להפיק ממנו תועלת.

ביום מן הימים לאחר מפלה קשה בצבא גרמניה, הוחלט אצל פרידריך מלכה של גרמניה ושר צבאו לשלוח מרגל אל תוככי צרפת, לשם כך קרא המלך לאחד מפקודיו הקרובים והמסורים לו, וציווה עליו להחליף זהות, ולחדור אל תוך מחנה האויב, בכדי לדעת את סודותיו, וכך יוכלו להרים את קרנה של מדינתם.

מרק נקרא אל המלך בכדי לשלוח אל מחנה האויב, ויצו המלך לאמור 'מעתה לא יקרא שמך 'מרק' שיעיד על מוצאך הגרמני, כי אם 'ויקטור' יהא שמך. עליך לעקור את מקום מגורך לצרפת, שם תאמץ אליך את כל גינוני ומנהגי הצרפתיים, עד שלא יראו עליך כי גרמני אתה, ולאחר זמן נשלחך אל תוך מחנה הצבא הצרפתי, ומשם תדווח לנו את המהלכים הצבאיים שהמה מתכננים'.

מרק – ויקטור נשלח עד מהרה אל צרפת, שם גילה עולם חדש, הוא גילה נימוסים וגינונים אחרים מאלו שהורגל להם עד עתה, וכציוויו של המלך פרידריך היה עליו להתנהג בכלום. בתחילה זה היה קשה לו, 'גרמני' מבטן ומלידה – שיתנהג כמו 'צרפתי'. אבל מה לא עושים בשביל המלך הנערץ, אף את הדבר הקשה מכל. בתחילה שקראו לו 'ויקטור' הוא כלל לא הסתובב, לקח לו כמה שניות לקלוט שקוראים לו, אבל עד מהרה כשקראו לו 'מרק' הוא לא

אך מאידך – שלא יהיה מדי נלהב לקיים את מצות המלך או מדי חרד לעבור על דבר המלך, שאז גם לא יצלח למשימה לחזור אל תוך שורות האויב.

עתה נקרא אל הדגל 'גוסטב', כולם קיוו וגוסטב זה יצליח במקום בו נכשלו כולם. גוסטב נקרא אל המלך פרידריך, ויצו אותו לאמור: הנך הולך להישלח אל מדינת צרפת, שם עליך להתערות בקרב החברה הצרפתית, כדי שבבא היום נוכל לשולחך לחזור לתוך הצבא הצרפתי, ולקבל ממנו מידע על דרכי ותכסיסי המלחמה. אך דע נא יקירי! שהקודמים ששלחנו נכשלו, יש שהתערה בצרפת עד ששכח שהוא בעצם גרמני, ויש שלא התערה בצרפת מיראתו שמא יהפך לצרפתי, ויש שהתערה מדי חזק – עד שעורר את חשדם של כל הנוגעים בדבר, האם יש בידך רעיון כיצד מחד תזכור שהינך גרמני ומאידך לא ירגישו בכך בחוץ.

הרהר מעט גוסטב, וענה: אדוני המלך, שאלה גדולה שאלת, פרדוקס קשה הצבת בפני, להיות צרפתי בחוץ וגרמני בלב, זהו דבר קשה עד למאוד, אך מה לא עושים עבור המלך. לדעתי, מכיון שהמלך מצווני להתנהג כצרפתי, על כן צריך להתנהג אני כצרפתי לכל דבר, כמו הייתי צרפתי מבטן ומלידה, לא להרגיש על כך רגשות אשמה. אך הדרך שאזכור את המלך, ולא אהפוך להיות צרפתי לגמרי, כך – על ידי שאזכור שמי שציווה עלי להיות צרפתי זהו המלך פרידריך, ובכל פעולה שאני מתנהג כצרפתי הרי אני נעשה יותר גרמני, כי התפקיד שלי הוא להתנהג כצרפתי. וכשאזכור זאת, נראה לי שאוכל לעשות את עבודתי נאמנה.

נמצאים אנו ימים מועטים לאחר יום הכיפורים, וכבר אנו נכנסים לתוך סוכות, כשבתוכם מפסיקים ארבעה ימים בשביל ההכנות המרובות.

לכאורה היתה יכולה להישאל כאן שאלה, אם היו שואלים אותנו מה לדעתנו צריך לעשות מיד אחר יום הכיפורים, יום בו כל כלל ישראל מתעלה להיות בדרגה של המלאכים. היינו אומרים שמיד אחר כך צריך להתחיל זמן חורף ארוך, הרי עשינו תשובה, כולנו נמצאים במדרגה גבוהה כל כך, בא ננצל זאת לדברים נעלים, לשבת וללמוד וכד'. אך במקום זה הקב"ה סידר שיהיה אחרת, החכמה העליונה רצתה שמיד אחרי יום הכיפורים – ניקח אזמל ופטיש ונתחיל לבנות את הסוכה, נצא לשווקים ולרחובות ונתחיל לחפש ארבעת המינים. לפתע כל אחד צריך לדעת לבנות סוכה, שלא יפלו הדפנות, שלא יתמוטט הסכך. ללמוד ולהתפלל כמו שהיינו רוצים אחרי יום הכיפורים לא נשאר

כמעט זמן, אפילו אם מישוהו כן רוצה להשקיע בעבודת ה' אחרי כל ההתעלות העצומה של יום הכיפורים, אז אין זמן, צריך למצוא לולב סגור, צריך למצוא הדסים משולשים, צריך למצוא אתרוג נקי, צריך למצוא ערבות עם לבלוב. וצריך וצריך וצריך... לא נגמר הדברים שצריכים, תשאלו את כל האנשים איך הם נכנסים ליום טוב עם הנשמה ביז. והלא דבר הוא, וללמוד אנו צריכים מה ההסבר בזה ??!

אמנם בשביל להבין זאת נצטרך להבין מקודם מהו הענין של יום טוב של סוכות, מהו הסחורה שאפשר לקנות ביריד הזה ששמו סוכות.

הנה מובא בטור (הלכות ר"ח סימן תיו) שהיו"ט של סוכות זהו בזכות יעקב אבינו ע"ה, שפסח הוא כנגד אברהם, שבועות הוא כנגד יצחק, וסוכות הוא כנגד יעקב. מה גם, הפעם הראשונה שמוזכר בתורה המילה 'סוכות' הוא אצל יעקב אבינו, שהרי כך נאמר (בראשית לג, יז) 'ויעקב נסע סוכותה, ויבן לו בית, ולמקנהו עשה סוכות, על כן קרא שם המקום ההוא סוכות'. וכשבנין מהו הענין המיוחד של יעקב, נבין מהו הענין המיוחד של יום טוב של סוכות.

הגמ' בפסחים (דף פח ע"א) אומרת: 'לא כאברהם שכתוב בו 'הר', שנאמר "אשר יאמר היום בהר ה' יראה". ולא כיצחק שכתוב בו 'שדה', שנאמר "ויצא יצחק לשוח בשדה". אלא כיעקב שקראו 'בית', שנאמר "ויקרא את שם המקום ההוא בית אל".

ביאר זאת הרה"ק רבי ירחמיאל יהודא מאיר מאמשינוב זצוקלה"ה בשם אביו הרבי ר' שמעון שלום זצוקלה"ה, (ראה אמרי רצון ח"ב פרשת וישלח שם בהערות) שהענין של יעקב שקראו בית, הוא שיעקב אבינו הדרך שלו בעבודת ה' היתה על ידי השימוש בכל הענינים של 'בית' – כל העולם הזה ד"קע זאכן, לעלות אותם ולרומם אותם. כיון שאם הקב"ה ברא אותם, הרי הוא ברא אותם בשביל שנעבוד בו את ה'. הדרך שלו לא היתה כמו של יצחק אביו, שדרכו היתה להשתמש כמה שפחות עם הענינים של העולם הזה, להיות כמה שפחות קשורים לעולם הזה. אלא אדרבה, להשתמש עם כל הכלים, עם מה שיש בעולם הזה, לצורך עבודת ה'. וזהו המעלה הכי גדולה, הדרך הכי נעלית, לדעת להשתמש עם דברי העולם הזה בשביל צורכי עבודת ה'.

וזהו מה שאמר הרבי ר' מנחם מאמשינוב זצוקלה"ה בשם 'פארציטישע רבי'ס', שהיום טוב של פסח בא לתקן את כל הפגמים בענינים של אכילה, על ידי המצוה של 'אכילת מצה'. והיום טוב של סוכות בא לתקן את כל הפגמים

בענינים של בית, על ידי המצוה של סוכות – 'תשבו כעין תדורו'.

כיון שסוכות הוא הזמן שאפשר לתקן כל הענינים של העולם הזה לקיים איתם מצוה. המצוה של סוכה הוא - שכל מה שאתה עושה, אם אתה יושן, אם אתה אוכל, אם אתה מפטפט, הכל תעשה בסוכה. כל הענינים של העולם הזה שאתה קשור אליהם במשך כל השנה, תעלה אותם לקדושה, תקיים עם זה מצוה. זהו הכוח של יעקב אבינו, להשתמש עם כל הענינים של העולם הזה בשביל גבוה, לקיים עימם מצות. אז למה זה דווקא במוצאי יום כיפור? מיד אחרי יום הכיפורים?

בזוהר הקדוש (אחרי דף ק"א ע"א) נאמר 'בְּיָדֵינוּ יוֹשֵׁב בַּיּוֹם הַזֶּה הוּא עֹשֶׂה לְדָרְכּוֹ אֵימְתֵי בְּשַׁעַת נְעִילָה דְּהָא אֲתַפְּרֵשׁ מְעַמָּא קַדְיָשָׁא וְקוּב"ה שְׂבִיק לְחֻבְיָהוֹן וְכִפְרָא עַלְיָהּ. פִּינֵן דְּהָהוּא מְקַטְרָגָא אֲזַל בְּהָהוּא דְּרוּנָא וְאֲתַפְּרֵשׁ מְנִיָּהוּ בְּעֵי קוּב"ה לְמַחְדֵי בְּגָנֵי מַה פְּתִיב וְיַעֲקֹב נִסַּע סְפָתָהּ וַיִּבְנֶן לוֹ בֵּית וָגוּר'. על פן קרא שם המקום סוכות. פִּינֵן דְּיַתְבוּ בְּסֻכּוֹת הָא אֲשַׁתְּיִבּוּ מִן מְקַטְרָגָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי בְּגָנֵי'.

מבאר זאת הרה"ק רבי שמעון שלום מאמשינוב זצוקלה"ה (בספרו משמיע שלום) שעל כן כתוב בשו"ע שתיכף ומיד במוצאי יום הכיפורים יתחילו לעסוק בבנין הסוכה, מכיון שבשעת נעילה נפרדו כל כלל ישראל מהחלק של עשו, על כן יכולים מיד להתחיל לבנות את הסוכה, כמו שנאמר מיד אחר 'וישב ביום ההוא עשו לדרכו' ומיד 'ויעקב נסע סוכתה'.

והענין בזה הוא, שמכיון שדרך זו צריך זהירות גדולה, שהרי ניתן ליפול ממנה בקלות לכל הענינים של העולם הזה, להתעסק עם הענינים של העולם הזה זה קצת מסוכן, זה מושך, זה יכול להביא לענינים לא רצויים. ועל כן הזמן הראוי ביותר הוא אחרי יום הכיפורים, אחרי שהתעלו בו לדרגות גבוהות ונעלות, אחרי שנטהרו מכל העוונות, אחרי שאנו מזוככים ומטהרים מבלי עוונות, דווקא אז, דווקא הזמן ההוא, הוא המתאים ביותר לעלות ולרומם את כל הדרגות וכל הבחינות של העולם הזה, ולהשתמש עימם לצורך גבוה.

דווקא אחרי יום הכיפורים, דווקא אז הזמן להתעסק עם כל הענינים של העולם הזה, ולעלות אותם לקדושה. הכוח הלזה של היום טוב המקודש של סוכות נתן לנו כוחות לכל השנה להתעסק עם כל עניני העולם הזה בצורה מקודשת, בצורה נכונה, בצורה מתוקנת, שחס ושלום ההתעסקויות הללו לא רק שיגשמו אותנו אלא אדרבה ישמשו לקדושה ויעלו אותנו למדרגה ולדרגה הרצויה.

לתגובות, הארות והערות:

053-3177-604

לפרטים והרשמה:

m533177604@gmail.com

ניתן לתרום בכרטיס אשראי

בכל מערכות 'נדירים פלוס'